

Nr 306.

Av herr **Engberg m. fl.** om ändring i § 28 regeringsformen.

Regeringsformens § 28 innehåller bl. a. följande bestämmelse:

— — »Till prästerligt ämbete eller till annan tjänst, varmed är förenat åliggande att meddela undervisning i kristendom eller teologisk vetenskap, kan endast den utnämnas, som bekänner den rena evangeliska läran.»

Som *oundgängligt* kompetensvillkor för erhållande av lärarebefattning i teologi eller kristendom vid statens undervisningsanstalter fordras alltså att sökanden bekänner den rena evangeliska läran. Att bekänna den rena evangeliska läran har emellertid en dubbel innebörd. Det betyder nämligen *antingen* formell tillhörighet till svenska kyrkan *eller* försanthållande av innehållet i svenska kyrkans bekännelseskrifter.

Därest innebörden är den *förre*, får icke den sökandes kompetens bedömas ur synpunkten av hans åskådningens överensstämmelse med innehållet i kyrkans bekännelseskrifter. Är innebörden åter den *senare*, måste kompetensfrågan uppenbarligen avgöras med hänsyn till den sökandes personliga ställning till innehållet i dessa bekännelseskrifter.

I det *förre* fallet blir det *formella* kompetensvillkoret tillhörigheten till kyrkan och det *reella* den ådagalagda skickligheten. I det *senare* fallet blir det *formella* kompetensvillkoret likaledes tillhörighet till kyrkan, men det *reella* förutom ådagalagd skicklighet sökandens ställning till innehållet i kyrkans bekännelseskrifter.

Vill man sålunda i bestämmelsens kompetensfordran inlägga den *förre* betydelsen, så kunna endast de sökande förklaras kompetenta, som råka vara medlemmar av statskyrkan. Alla andra uteslutas, huru stor deras skicklighet än må vara. Vill man åter i bestämmelsen inlägga den *senare* betydelsen, så kunna endast de sökande förklaras kompetenta, som icke blott formellt tillhöra kyrkan utan även därjämte försanthålla innehållet i kyrkans bekännelseskrifter.

Sunda förnuftet säger, att, i vilkendera bemärkelsen bestämmelsen än fattas, den blir en absurditet. Ty lika orimligt som det är att, därest fordran på ett försanthållande av kyrkans lära icke är kompetensvillkor, likväl kräva tillhörighet till kyrkan, lika orimligt är det att t. ex., när det gäller lärarebefattning i teologi, ens ett ögonblick söka upprätthålla skenet av den vetenskapliga skicklighetens betydelse, därest man förhandsbinder forskningens frihet på ett sådant sätt, att forskningsresultatet icke får komma i konflikt med innehållet i kyrkans bekännelseskrifter. Tillträdet till lärarebefattningar vid statens universitet och skolor får icke vara ett monopol för medlemmarna av statskyrkan och naturligtvis ännu mindre ett monopol för de statskyrkans medlemmar, som försanthålla innehållet i kyrkans bekännelseskrifter. I vartdera fallet är den rätt till fri *tävlan*, som särskilt på vetenskapens område måste omutligt hävdas, på ett otillbörligt sätt kränkt.

Gällande lag gör det visserligen till ett tvång för en svensk medborgare att tillhöra något religiöst samfund, men den gör det icke till ett tvång att tillhöra just statskyrkan.

Men då så är, får regeringsformen icke innehålla bestämmelser, som för icke kyrklig levnadsbana kräva tillhörighet till kyrkan. Ty *dylika* bestämmelser ställa med nödvändighet i många fall medborgaren under ett *faktiskt tvång* att tillhöra statskyrkan.

På grund av vad sålunda anförts får jag härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i regeringsformens § 28, att dess ovan återgivna bestämmelse får följande lydelse: »Till prästerligt ämbete kan endast den utnämnas, som bekänner den rena evangeliska läran».

Stockholm den 5 februari 1918.

Arthur Engberg.

Gustav Möller.

Oscar E. Sjölander.

Per Edvin Sköld.

D. Viklund.